

1884-05-21

AFSENDER

Rasmus Christiansen

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Dateringsbegrundelse:

Datering i brev

Afsendersted:

Thisted

Omtalte personer:

Peder Severin Krøyer

Frederik Vermehren

Arkivplacering:

Den Hirschsprunges Samling

DOKUMENTINDHOLD

Rasmus Christiansen har for nylig været på "Spadseretour" fra Frederikshavn til Thisted for at lave illustrationer til en publikation om Danmark. Nu svarer han Emil Hannover på et brev, der har ligget i tre uger poste restante i Thisted. Hannover kan muligvis dårligt huske, hvad hans brev omhandlede, skriver Christiansen, og han minder derfor Hannover om den lange kritik - iblandet nogen ros - brevet indeholder, af et af Christiansens malerier. Christiansen reflekterer nu over Hannovers 'anmeldelse' og de udfordringer, Christiansen selv har identificeret i sit maleri. Han opsummerer, at hans fokus lige nu er "det rent fænomenale": Hvis han kan indfange en form, så må indhold og følelse i princippet følge med - hvis gengivelsen ellers er rimeligt vellykket. I sine bestræbelser på at undgå en rå og ufin fremtræden, fortsætter Christiansen, har han i et vintermotiv dog lagt for megen vægt på tegningen, på bekostning af helheden. Han diskuterer til slut det at arbejde med "Consequens", som Hannover har skrevet om i sit brev, og konkluderer, at konsekvens må forstås som det at arbejde efter sin overbevisning.

TRANSSKRIFTION

Thisted den 21 Mai 1884

Kjære Hannover!

Hotel Thy's Blæk, som jeg havde begyndt at skrive de to første Linier med, er noget forbandet Tøjjerri, hvorfor jeg har maattet gribe til min flydende Tusch. —

Grunden til at De først nu faar Svar fra mig paa Deres Brev er den, at jeg den 30 April om Morgen havde tiltraadt en Spadseretour fra Frederikshavn til Thisted, for at tegne de Ting, som jeg vist har omtalt for Dem. (Det har jeg nu vist forresten ikke, men det var til et illustreret Værk over Danmark, som udkommer paa Phillipsens Forlag og besørges af en Mag. Galschøt.) Som Følge heraf, havde jeg bedt min Familie om at sende eventuelle Breve poste restante til Thisted, for at de saa kunde komme mig i Hænde, naar jeg kom til nævnte By. Da jeg derfor nu læser Deres tre Uger gamle Brev, skynder jeg mig med det samme at tilskrive Dem nogle Sætninger, for at De ikke skal tro, at jeg tror, at De er en Skurk, (det er Deres egen Benævnelse jeg citerer) og jeg derfor ikke har villet skrive

til Dem. De kan vel forresten knap huske nu
Detaillerne i Brevet, og naar jeg nu skrivetr med det
nylæste Brev i frisk Minde, saa faar jeg vel repete-
re de Ting, som jeg nu muligen vil berøre.
Det gaar i hvert Fald tidt saadan med mig, at naar
jeg faar Svar paa et for længere Tid siden iforvejen
afsendt Brev, saa har jeg ondt ved at huske hvad jeg
egentlig har skrevet, og forstaa som Følge deraffra
ikke altid hvad min Kontrapart skriver om. Men

[2]

det kan være, at De ikke har det paa den Maade.

De skriver en hel Masse om mit Billede.

Det forbaus mig at De virkelig har gidet give
Dem saa meget af med det. Jeg troede Vi var
færdige med det for længe siden.

Jeg tror at kjende Dem saa meget nu, at jeg
ikke behøvede at have Dem mistænkt for at ville
strø Sukker paa Pillerne med de rosende Be-
mærkninger, som findes isprængt Kritiken.

Det behøves i hvert Fald ikke[,] vèd De nok. Med Hen-
syn til alt det øvrige er jeg aldeles enig med Dem,
det er med en hel Del Variationer det samme
Resultat, som jeg selv kom til før jeg rejste
fra Kjøbenhavn. Jeg gider nu heller ikke
tænke mere paa dette Billede, lige som i sin
Tid paa mine Juleudstillingsbilleder. Mine
sidste Billeder (altsaa de sids[t]omtalte, nemlig de norske)
manglede først og fremmest Finhed i Tegning
og (tildels) i Farve, det var i ethvert Tilfælde
Hovedfejlen, det vil sige den Fejl, som aad sig
bedst fast i min Hukommelse, Ankerne over
Mangel paa Indhold, Følelse o.s.v.-o.s.v. mødte jeg
den Gang og til Dels endnu (det er jo ikke saa
længe sigden) med en vis Trods. Det er først
og fremst[sic] det rent fænomenale, der foreløbigt
interreserer[sic] mig mest. Jeg synes at naar jeg
maler hvad jeg sèr inden for den Ramme eller
det Felt som jeg har afstukket, saa maa det
give tilstrækkeligt Indhold, gjør det ikke det, saa har
jeg glemt (eller, maaske ikke magtet) noget,

som jeg saa maa se at faa med til næste Gang. Men altsaa da jeg gik til at male Vinterbilledet, var det særlig med det for Øje,

[3]

at undgaa det raa og ufine i Teknikken, som særlig havde stødt mig ved de foregaaende Billeder. Følgen heraf var, at det sids[t]malede Billede blev for tegnet, ikke fortegnet. De forstaar mig vel nok, det er helt igjennem malet med lidt for meget Hensyn til Tegningen. Desuden har jeg en Svaghed for at se den enkelte Detaille, en enkelt Gren eller lignende, lidt for meget paa det heles Bekostning, hvilket ogsaa bidrager noget til at gjøre Tingene skarpe og tørre.

Naa, men nu vil jeg ikke tale mere om dette Billede, men hellere se at gjøre det bedre næste Gang. Det er ihvert Fald efter min Mening det probateste Middel, og som jeg før har sagt, De maa holde mig min Udvikling noget tilgode.

Med Hensyn til Deres Ytringer om Konsekvens, (pardon, jeg ser i Deres Brev at det staves Concequens) saa gad jeg nok vidst, hvad De egentlig forstaar ved Concequens paa dette Omraade. Jeg har nok hørt at nogle franske Malere opstille det Idealt for et Billede, at man skal kunne skære det i mange Stykker, og Stykkerne danne alligevel hvert for sig et Kunstværk; men jeg tror at det er med dette Ideal som med saa mange andre at de ere uopnaaelige, jeg tror ikke, det kan lade sig gjøre at male et saadant Billede, hvor man, som i Naturen kan disektere en hver som helst Detaille, uden at Billedets Helhed før Parteringen vilde lide derved. Jeg tror at det man lige saa godt kan være concequent, naar man gennemfører det, som man er overbevist om er det rigtige, altsaa naar en Maler

[4]

f. Ex. underordner alle Omgivelserne i et Billede, for at faa Interresen[sic] til at koncentrere sig paa et bestemt Punkt. Det samme sker jo naar man gaar ude i Naturen, man ser alt og ingen

Ting indtil Interressen særlig fængsles af enten
det ene eller det andet ligemeget hvad enten det
er en Lus eller et Hus, Omgivelserne svinde
strax ind til en Taagemasse, idet Synsnerverne
udelukkende optages af det som man vil undersøge
nærmere. Jeg tror f. Ex. at Vermeheren
og Krøyer hver for sig ere concequente paa
sin Vis, idet de hver for sig (det vil jeg da haabe)
arbejder efter deres Overbevisning.
Nu har jeg ikke Tid at skrive mere.
Levvel til vi ses i Juni, hvis De da ikke skriver
mig til forinden. De kan adressere det til
samme Sted som sidst, da jeg forhaabentlig
kommer hjem til Frydenslund i Løbet af
8 Dage.
Venlig Hilsen
R. Christiansen.

Thisted Den 21 Mai 1884

Kære Hanne!

Hatlet Tings Blak, som jeg havde begyndt at skrive
de to første Læres med, er noget forbandet Dødsri, hvor
for jeg har maattet gribe til min flyvende Tusch. —

Grundet til at De først nu for Paa fra
mig paa Dens Brev er den, at jeg den 30 April
som Hanne havde tiltraadt en Spadserevent fra
Frederikshavn til Thisted, for at tegne de Ting, som
jeg vist har omtalt for Dem. Det har jeg nu vist
forresten ikke, men det var til et illustreret Tark
over Danmark, som nu kommer paa Phillipsens Forlag
og bringes af en Mag. Galschütz.) Som følge heraf,
havde jeg bedt min Familie om at sende eventu-
elle Breve poste restante til Thisted, for at De saa
kunne komme mig i Hænde, naar jeg kom
til næste By. Da jeg derfor nu læser Deres tre
Uger gamle Brev, skynder jeg mig med det samme
me at tilskrive Dem nogle Noteringer, for at De ikke
skal tro, at jeg tror, at De er en Skurk, (det er desuden
Bemærk, jeg citerer) og derfor ikke har villet skrive
til Dem. — De kan vel forresten knap huske nu
Detaillerne i Brevet, og naar jeg nu skriver med det
nyeste Brev i frisk Minde, saa faar jeg vel repeter-
ne de Ting, som jeg nu usseligen vil berøre.
Det gaaer, hvert Fald lidt sandan med mig, at naar
jeg faar Læs paa et for længere Tid siden i forvejen
afsendt Brev, saa har jeg oundt ved at huske hvad jeg
egentlig har skrevet, og forstaar som Følge derfor
ikke altid hvad min Kontrapart skrives om. Men

Det kan være, at De ikke har set paa den Maade.

De skrives en hel Masse om mit Billede.
Det forbauser mig at De virkelig har gidet give
Dem saa meget af med det. Jeg troede Vi var
farlige med det for lange siden.

Jeg tror at kjende Dem saa meget nu, at jeg
ikke behøver at have Dem mistænkt for at ville
strø Sukker paa Billedet med de rosende Bez
mærkninger, som findes isprængt Krostekken.

Det behøves i hvert Fald ikke ved De nok. Med den
syn til alt det øvrige er jeg aldeles enig med Dem,
Det er med en hel Del Variationer set samme
Resultat, som jeg selv kom til for jeg rejste
fra Kjöbenhavn. Jeg gider nu heller ikke
tanke mere paa dette Billede, lige som i sin
Tid paa mine Juleudstillingsbilleder, mine
sidste Billeder (altsaa de sidstnævnte, nemlig de norske)
manglede først og fremmest Finhed i Tegning
og (til dels) i Farve, Det var i ethvert Tilfælde
Hovedfejlen, Det vil sigende Fejl, som aadsig
bedst fast i min Huskommeelse, Kæderne over
Hangel paa Indhold, Følelse o.s.v. o.s.v. nådte jeg
den Gang og til Dels endnu (Det er jo ikke saa
lange siden) med en vis Trods. Det er først
og fremmest det rent fenomenale, der foreløbigt
intresserer mig mest. Jeg synes at naar jeg
maler hvad jeg ser inden for den Ramme eller
det Felt som jeg har afstukket, saa maa det
give tilstrækkeligt, ^{Indhold} gør det ikke det, saa har
jeg glemt (eller, maaske ikke magtet) noget,
som jeg saa maa se at faa med til næste
Gang. Men altsaa da jeg gik til at male
Vinterbilledet, var det særlig med det for Øje,

at undgaa det raa og ufine i Teknikken, som
særlig havde stødt mig ved de foregaaende Billeder.
Følgen heraf var, at det uidsmaltede Billede blev
for tegnet, ikke fortegnet. De forstaaer mig vel nok,
Det er helt igjennem malet med lidt for meget
Hensyn til Tegningen. Desuden har jeg en Svaghed
for at se den enkelte Detaille, en enkelt Gren eller
lignende, lidt for meget paa det heles Betskoning,
hvilket og saa bidrager noget til at gjøre Tingene
skarpe og tårne.

Naa, men nu vil jeg ikke tale mere om dette
Billede, men derimod hellere se at gjøre det bedre næ-
ste Gang. Det er i hvert Fald efter min Mening det
probateste Middel, og som jeg for har sagt, De maa
holde mig min Udvikling noget tilgode.

Med Hensyn til Deres Ytringer om Consequens,
(pardon, jeg var i Dens Brev at det staves Consequens) saa gad jeg nok
viste, hvad De egentlig forstaaer ved Consequens paa
dette Omraade. Jeg har nok hørt at nogle franske
skol kunne skære det i mange Stykker, og
Stykkerne kunne alligevel hver for sig et Kunst-
værk; men jeg tror at det er med dette Ideal som
med saa mange andre at de ere uopnaaelige,
jeg tror ikke, det kan lade sig gjøre at male
et saadant Billede, hvor man, som i Naturen, kan
se en hver som helst Detaille, uden at Billedets
Helhed for Forteringen vilde lide Served. Jeg tror
at det man lige saa godt kan vere ~~et~~ consequent,
naar man igjennemfører det, som man er over-
bevist om er det rigtige, altsaa naar en Maler

f. Ex. underordnes alle Omgivelserne: et Billede, for at faa Interressen til at koncentrere sig paa et bestemt Punkt. Det samme sker jo naar man gaar inde i Naturen, man ser alt og ingen Ting indtil Interressen særlig fængsles af enten det ene eller det andet ligemeget hvad enten det er en Flus eller et Hus, Omgivelserne svinde strax ind til en Taagemasse, idet Synsnerverne udelukkende aflages af det som man vil undersøge nærmere. Jy tror f. Ex. at baade Værnehæren og Høyer hver for sig ere consequente paa sin Vis, idet de hver for sig (det vil jeg da haab) arbejder efter deres Overbevisning.

Vi har jeg ikke Tid at skrive mere. Levvel til vi ses i Juni, hvis De da ikke skriver mig til forinden. De kan adressere det til samme Sted som sidst, da jeg forhaaentlig kommer hjem til Frydenslund i Løbet af 8 Dage.

Venlig Hilsen

R. Christiansen